

УДК 378.018.43:077]:687.016-025

Н.С. Орлова, м. Полтава
e-mail: orlovanatstan@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ КОМПОЗИЦІЇ КОСТЮМА

Анотація. У дослідженні проаналізовано сутність та умови розвитку навчально-пізнавальної діяльності; з'ясовано особливості використання інтерактивних методів навчання при проєктуванні композиції костюма. Розглянуто можливість застосування інтерактивних методів у процесі вивчення зорових ілюзій в одязі та розробки серії ескізів моделей одягу з тканини в смужку або клітинку.

Ключові слова: навчально-пізнавальна діяльність, інтерактивне навчання, проєктування костюма, зорові ілюзії в одязі.

Abstract. The research analyzes the essence and conditions of development of educational and cognitive activities. The peculiarities of using interactive teaching methods in designing a costume composition are clarified. The possibility of using interactive methods in the process of studying visual illusions in clothing and developing a series of sketches of clothing models made of striped or checkered fabric is considered.

Keywords: educational and cognitive activities, interactive training, costume design, visual illusions in clothing.

Постановка наукової проблеми. У закладах вищої освіти необхідно поступово впроваджувати замість репродуктивної системи навчання творчу (креативну) систему, для чого слід активно використовувати сучасні прогресивні педагогічні технології, що здатні забезпечити самореалізацію кожного студента. Це пояснюється тією обставиною, що в сучасних умовах на ринку праці цінується не формальний рівень освіти, тобто інформованість, а здатність фахівця опановувати нові знання, розв'язувати виникаючі професійні задачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка вчених, які здійснили вплив на розвиток педагогічної науки, присвятили свої дослідження вивченню проблем активізації пізнавальної діяльності. Це такі вчені, як: П. Атаманчук, Ю. Бабанський, В. Безпалько, С. Гончаренко, І. Зязюн, Я. Каменський, А. Кіктенко, О. Коваленко, В. Лозова, А. Лузан, О. Любарська, О. Пехота, М. Поташник, І. Прокопенко, В. Сухомлинський, Т. Тернавська, Т. Шамова, Г. Щукіна. Вагомими навчально-методичними працями, які розкривають сутність інтерактивного навчання, є «Інноваційні педагогічні технології» І. Дичківської, «Інтерактивні технології навчання» О. Пометун, Л. Проженко, «Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі» В. Ягоднікової тощо.

Мета і завдання статті. Ґрунтуючись на досвіді згаданих науковців, завдання цього дослідження – проаналізувати умови розвитку навчально-пізнавальної діяльності; з'ясувати особливості використання інтерактивних методів навчання при проєктуванні композиції костюма.

Виклад основного матеріалу. Сутність інтерактивного навчання полягає у тому, що студент набуває знань і вмінь як у ході скерованої викладачем взаємодії з іншими студентами під час сумісної мовленнєвої розумової діяльності, так і в процесі самостійної творчої та пошукової діяльності, націлених на розв'язання проблемних ситуацій [3].

Інтерактивне навчання – це навчання, побудоване на основі спілкування та взаємодії, що реалізуються в технологіях, методах, організаційних формах. Ідеться саме про процес спілкування, в якому відбувається обмін інформацією, вміннями, досвідом між студентами та викладачем або між студентами [5].

При інтерактивному навчанні змінюється взаємодія педагога й студентів: активність педагога поступається місцем активності студентів, а завданням педагога стає створення

Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми

комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, досвід студента слугує основним джерелом пізнання.

Розглядають три моделі інтерактивного навчання.

1. Пасивна модель навчання, за якої (під час лекції) відбувається монолог викладача (студенти пасивно сприймають навчальний матеріал).

2. Активна модель, за якої відбувається діалог викладача з студентами, які беруть активну участь у засвоєнні знань.

3. Інтерактивна модель навчання, за якої відбувається діалог не лише між викладачем та студентами, а й між всіма учасниками навчального процесу.

Інтерактивні технології стимулюють потребу студента у реалізації свого потенціалу. Використання інтерактивного навчання дозволяє значно збільшити відсоток засвоєння інформації; навчання орієнтоване, на відміну від традиційного, не тільки на засвоєння знань, а й на розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання. Усі технології інтерактивного навчання потребують напруженої розумової роботи студента та його власної активної участі в здобутті знань. Активність студента, в свою чергу, призводить до глибокого засвоєння знань та вмінь використовувати їх на практиці [4].

Технологія інтерактивного навчання може здійснюватися в таких формах: робота в парах, ротаційні (змінні) трійки, карусель, робота в малих групах, акваріум, незавершена пропозиція, мозковий штурм, броунівський рух, дерево рішень, суд від свого імені, цивільні слухання, рольова (ділова) гра, займи позицію, дискусія, дебати.

Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутнього викладача професійної освіти – це своєрідний перехід від навчання, орієнтованого на запам'ятовування і відтворення, до навчання, спрямованого на розвиток самостійного свідомого мислення студентів.

Інтерактивні технології навчання мають певні переваги та недоліки. Тож основні позитивні риси інтерактивних технологій такі:

- при їх застосуванні розширюються пізнавальні можливості студента;
- викладач легко контролює рівень засвоєння знань студентами;
- сприяє розвитку в студентів самостійності, ініціативності, творчого мислення;
- підвищує рівень самомоніторингу та сприяє самооцінці;
- розкриває організаторські здібності викладача;
- створює партнерство між викладачем та студентами;
- взаємодія викладача зі студентами для досягнення спільної мети.

У впровадженні інтерактивних технологій навчання спостерігається низка типових проблем, а саме:

- у студентів часто немає власної думки, а якщо навіть є, то вони не репрезентують її;
- студенти не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку;
- студентам важко бути мобільними, іти на компроміс у процесі обговорення того чи іншого питання;
- одні студенти намагаються проявити постійну активність, інші відразу стають пасивними і не хочуть проявляти себе;
- при оцінюванні знань викладачу необхідно застосовувати індивідуальний підхід [3].

Процес проектування композиції костюма можливо активізувати, зробити більш цікавим використовуючи інтерактивні методи навчання, які, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу.

Метою застосування інтерактивних методів у процесі вивчення зорових ілюзій в одязі та розробки серії ескізів моделей одягу з тканини в смужку або клітинку є створення комфортних

Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми

умов навчання, в яких усі студенти спілкуються між собою. На заняттях створюється можливість обговорення різноманітних варіантів застосування особливостей оптичного сприйняття, доведення, аргументування власного погляду, тобто відбувається взаємодія викладача і студента, яка орієнтує особистість на розвиток її творчих і розумових здібностей та комунікативних навичок.

У процесі роботи зі студентами можливо застосовувати різні форми технології інтерактивного навчання, наприклад: роботу в парах, «Акваріум», «Карусель», роботу в малих групах та інші. Це форми спільного обговорення проблеми і вироблення загального рішення. Вони дозволяють не лише висловлювати свою думку, погляд і оцінку, а й почути аргументи партнера по грі, часом відмовитися від своєї точки зору або істотно змінити її.

Організуючи навчальний процес, який спирається на використанні інтерактивних методів навчання, треба враховувати залучення до процесу пізнання всіх студентів групи. Спільна діяльність означає, що кожен вносить свій особистий індивідуальний внесок, у процесі роботи йде обмін знаннями, ідеями, засобами діяльності.

Використання інтерактивних методів спонукає викладача до постійної творчості, самовдосконалення, професійного та особистого саморозвитку. У процесі ознайомлення з тим чи іншим інтерактивним методом, викладач стає організатором самостійної, навчально-пізнавальної, комунікативної, творчої діяльності студентів; у нього з'являються можливості для вдосконалення процесу навчання та цілісного розвитку їх особистості.

Знання оптичного сприйняття дійсності є важливим фактором у дизайні сучасного одягу. Використання зорових ілюзій дає можливість не тільки зробити фігуру людини більш-менш ідеальною, але і досягнути естетичного і виразного художнього образу моделі. При проектуванні одягу дизайнери застосовують фізіологічні та психологічні види ілюзії. За допомогою лінії, форми, членування, симетрії, ритму, композиційного центру, кольору, орнаменту фігура змінює форму. Можна виділити чотири напрями використання зорових ілюзій в дизайні одягу:

- зорове виправлення недоліків фігури людини як один з основних засобів;
- відволікання уваги від нестачі, шляхом підкреслення переваг;
- внесення в костюм «яскравого» акценту, який нівелює носія одягу;
- створення виразного художнього образу костюма [1].

Практичне заняття передбачає створення виразного художнього образу костюма з тканини в смужку або клітинку. При розробці ескізів моделей одягу необхідно враховувати такі аспекти сприйняття: ілюзія переоцінки вертикалі; ілюзія заповненого простору; ілюзія переоцінки гострого кута; ілюзія контрасту; ілюзія підрівнювання; ілюзія замкненого і незамкненого контуру; ілюзія скорочення об'єму при поділі простору; ілюзія членування форми; ілюзія психологічного відволікання [2].

Елементами, які можуть брати участь у створенні зорових ілюзій у костюмі, є лінії, площини й форми, що утворюються кроєм одягу, його обробкою, рисунком тканини, кольором.

Ескізи моделей одягу можуть відображати тканини різноманітні за волокнистим складом, фактурою поверхні, видом клітинки чи смужки, їх розміром або кольором. Потрібно враховувати, що рисунки в клітинку бувають симетричні і несиметричні, також кожен з рисунків тканин у клітинку має свій рапорт (повторюваність смужок або квадратів з визначеним інтервалом).

Висновки. Таким чином, використання інтерактивних методів у реалізації особистісно-орієнтованого підходу у підготовці викладача професійної освіти дозволяє значно збільшити час творчої практики на заняттях для кожного студента, досягти належного засвоєння матеріалу всіма учасниками групи, вирішити різні виховні та розвиваючі завдання.

**Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій,
педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва:
теорія, досвід, проблеми**

Список використаних джерел:

1. Бердник Т.О. Основы художественного проектирования костюма и эскизной графики: учебн. пособие для студ. высш. и ср. спец. учеб. заведений. Ростов-на Дону: Феникс, 2007. 319 с.
2. Зорові ілюзії в одязі. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0330&T=01_3&lng=1&st=0 (дата звернення: 15.02.2020).
3. Інтерактивні технології навчання, їх сутність і класифікація. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/lections/Lek-4.pdf (дата звернення: 15.02.2020).
4. Савенко І.В. Методика навчання вчителя технологій основ дизайну. Полтава: ПП «Астрая», 2017. 340 с.
5. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.

УДК 378.147

Т.А. Хоруженко, м. Глухів
e-mail: horujenkota@ukr.net

М.С. Бурик, м. Глухів
e-mail: burikmaryna22@gmail.com

**СКЛАДНИКИ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ**

Анотація: У статті розглянуто сутність самоосвітньої компетентності й проаналізовано підходи науковців щодо виокремлення її складників. Встановлено, що самоосвітня компетентність майбутніх фахівців є невід'ємною складовою їх професійної компетентності, забезпечуючи змістовну і технологічну сторони професійного та особистісного зростання вчителя. Виявлено складники самоосвітньої компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій, а саме: ціннісно-мотиваційний, процесуально-інформаційний, організаційний та контрольньо-рефлексивний. Встановлено, що визначені складники самоосвітньої компетентності становлять критеріально-діагностичний апарат наукового дослідження.

Ключові слова: самоосвітня компетентність, структура самоосвітньої компетентності, майбутні вчителі трудового навчання та технологій.

Abstract: The article considers the essence of self-educational competence and analyzes the approaches of scientists to identify its components. It is established that the self-educational competence of future specialists is an integral part of their professional competence, providing meaningful and technological aspects of professional and personal growth of teachers. The components of self-educational competence of future teachers of labor education and technologies are revealed, namely: value-motivational, procedural-informational, organizational and control-reflexive. It is established that certain components of self-educational competence constitute the criterion-diagnostic apparatus of scientific research.

Keywords: self-educational competence, components of self-educational competence.

Постановка наукової проблеми. Нині конкурентоспроможними і найбільш затребуваними на ринку праці є компетентні, самоорганізовані та ініціативні фахівці, здатні самовдосконалюватися як в професійному, так і в особистісному плані. Так, майбутнім учителям, зокрема трудового навчання і технологій, потрібно володіти науковими знаннями, визначеними освітніми програмами, вміннями та навичками застосовувати ці знання в практичній діяльності, ефективними прийомами, що дають змогу самостійно і швидко адаптуватися в інформаційному просторі, легко пристосовуватися до соціального, культурного та природного середовища [1]. Таким чином, самоосвітня компетентність